بسمه تعالی

سوالات امتحان پایانی درس :فنون ۱۲	رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۹صبح	تعداد صفحه: ۳ زمان: ۷۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی :	پایهٔ دوازدهم دورهٔ دوم متوسطه	تاریخ امتحان : ۱۴۰۴/۱۰/۲۲	
دانش آموزان دبیرستان باقرالعلوم مرزیکلا شهرستان بابل نوبت دی ماه سال ۱۴۰۴		اداره آموزش و پرورش شهرستان بابل	

ردیف	« به احترام پدر و معلّمت از جا برخیز هر چند فرمانروا باشی.» (امام علی) لطفا جواب ها را خوش خط در همین پرسشنامه بنویسید.	بارم
۱	**الف) سبک شناسی و تاریخ ادبیات 4 (نمره)** جای خالی را با واژهٔ مناسب پر کنید. الف) شاعران دورهٔ بازگشت به سبب فقر فرهنگی و سستی حاکم بر ادبیات ، سبک خراسانی و ..... را دنبال کردند. ب ..... بارزترین شاخصهٔ زبان شعر عصر بیداری است.	/۵
۲	یکی از گزینه های داخل کمانک را انتخاب کنید. الف) پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر این دوره (صبای کاشانی – نشاط اصفهانی) است. ب) معروف ترین نویسندگان بازگشت ادبی که تکلّف را در نثر از بین برد (. علی اکبر دهخدا – قائم مقام فراهانی)	/۵
۳	هدف از تشکیل انجمن ادبی خاقان چه بود؟	/۵
۴	کدام جمله درست و کدام نادرست است؟ الف) دایرهٔ واژگان شعر در عصر بیداری با توجّه به ارتباط با اروپا و ظهور علوم و فنون جدید گسترش یافت. ب) شاعران عصر بیداری که با زبان مردم عادی شعر می گفتند به آرایه های بدیعی و سنّت های ادبی بیشتر پایبند بودند.	/۵
۵	نویسندگان گروه « الف » را در گروه «ب » بیابید (.یک گزینه در « ب» اضافی است.)	۱

الف		ب
۱. سبک شناسی	( )	الف) ناظم السلام کرمانی
۲. نمایش نامهٔ سه تابلوی مریم	( )	ب) محمد باقر خسروی
۳. تاریخ بیداری ایرانیان	( )	ج) ملک الشّعرای بهار
۴. امثال و حِکَم	( )	د) میرزادهٔ عشقی
		ه) علامه دهخدا

۶	عوامل موثّر در ایجاد نهضت بازگشت ادبی را در یک مورد بنویسید.	/۵
۷	یک علّت کم توجّهی به کاربرد جمله ها و ترکیب های زبانی در شعر دورهٔ بیداری را بنویسید.	/۵
۸	**ب) موسیقی شعر 6 (نمره)** کدام جمله درست و کدام نادرست است؟ الف) وزن مصراع « محمّد کآفرینش هست خاکش » ، « مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل » است. ب) وزن مصراع « درد عشقی کشیده ام که مپرس » ، « فاعلاتن فاعلاتن فاعلن » است.	/۵
۹	گزینه های داخل کمانک را انتخاب کنید. الف) مصراع « از کردهٔخویشتن پشیمانم » وزن (ناهمسان – همسان) دارد. ب) مصراع « نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری » وزن (ناهمسان – همسان) دارد.	/۵
۱۰	با توجه به بیت « دلم سر به هامون رها می پسندد/ سرم با لش از صخره ها می پسندد » به سؤالات آن پاسخ دهید. الف) پایه های آوایی مصراع اوّل را مشخّص کنید. ب) وزن بیت چیست؟ ج) کدام اختیار زبانی در مصراع دوم وجود دارد ؟	۱/۵

www.iranoor.ir

۱۱	بیت «چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه ای جان من ، خطا این جاست» با کدام بیت هم وزن است؟ ۱) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست ۲) ماه فرو ماند از جمال محمّد / سرو نباشد به اعتدال محمّد ۳) بیا به خانهٔ آلاله ها سری بزنیم / ز داغ با دل خود حرف دیگری بزنیم	/۲۵
۱۲	بیت زیر را پس از تعیین پایه های آوایی به دو صورت برش بزنید و دو وزن از آن به دست آورید . ای سرو بلند قامت دوست / وَه وَه که شَمایلت چه نیکوست	۱
۱۳	مصراع اوّل بیت را در جدول زیر کامل کنید. کشتی شکستگانیم ای باد شرطه بر خیز / باشد که باز بینیم دیدار آشنا را هجاها | نشانه های هجایی | پایه های اوایی | وزن	۱
۱۴	در مصراع « همه کارم زخود کامی به بدنامی کشید آخر » دو اختیارات « زبانی » بیابید.	/۵
۱۵	تقطیع مثال هایی که در داخل کمانک آمده است ، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟ الف) (آهوی دشت) (ب) (تو گفتی) (- u - - u -) (- - -)	/۵
۱۶	کدام مصراع نمی تواند از نظر وزن ، مصراع دومِ « تفرّج کنان در هوا و هوس » باشد؟ الف) زملکت پراکندگی دور باد ب) جز توبه رهِ دگر نمی دانم ج) همه برگ بودن همی ساختی د) فرو رفت و بر رفت روز نبرد	/۲۵
۱۷	**ج) زیبایی شناسی 6 (نمره)** کدام آرایه در « از تهی سرشار / جویبار لحظه ها جاری است » وجود دارد ؟ الف) متناقض نما ب) لف و نشر ج) تلمیح د) تضمین	/۵
۱۸	در بیت « مه روشن میان اختران پنهان نمی ماند / میان شاخه های گل مشو پنهان که پیدایی » الف) « مه » با کدام واژه آرایهٔ مراعات نظیر دارد؟ ب) آرایهٔ تضاد را در بیت بیابید.	/۷۵
۱۹	با توجه به بیت ها ، یکی از گزینه های داخل کمانک را انتخاب کنید. الف) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم « کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی » (تلمیح – تضمین) ب) نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت متحیّرم چه نامم شه ملک لا فتی را (تضمین - تلمیح)	/۵
۲۰	« در بیت زیر بین کدام واژه ها «آرایه های مراعات نظیر» ایجاد شده است؟ (فقط دو واژه مشخص کنید) دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار گوشهٔ تاج سلطنت می شکند گدای تو	/۵
۲۱	در کدام بیت زیر تلمیح وجود دارد ، بیابید و مختصر توضیح دهید. الف) گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا ب) هر چه رفت از عمر یاد آن به نیکی می کنند چهرهٔ امروز در آیینهٔ فردا خوش است	/۵

www.kanoon.ir

۲۲	در بیت « با آن که جیب و جام من از مال و می تهیست / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت » لف ۲ و نشر ۱ را بیابید . الف) لف ۲ ..... ب) نشر ۱	/۵.
۲۳	واژه های « آب و آتش » در کدام بیت نمی تواند آرایهٔ تناقض (متناقض نما) ایجاد کند ؟ چرا ؟ الف) اینکه گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع ب) آب آتش فروز عشق آمد آتش آب سوز عشق آمد	/۵.
۲۴	با توجه به بیت « روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می ریزد آن زر می زند » به پرسش ها پاسخ دهید. الف) اگر « چشم » لف ۲ باشد ، نشر آن کدام است؟ ب) لف و نشر به کار رفته در بیت « مشوش » است یا « مرتب »؟	/۵.
۲۵	گزینه های مربوط به الف را در بخش ب بیابید و در داخل کادر بنویسید. ۱) فلک درخاک می غلتید از شرم سر افرازی / اگر می دید معراج ز پا افتادن ما را ( ) الف) لف و نشر ۲) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسّلام ( ) ب) تلمیح ۳) مکن گریه بر گور مقتول دوست / « قل الحمد الله » که مقبول اوست ( ) ج) متناقض نما ۴) مَنعم مکن از دیدن قدّ و رخ و چشمش / من انس به سرو و گل و بادام گرفته ام ( ) د) تضمین ۵) حرفی است این که خضر به آب بقا رسید / زین چرخ دل سیه دم آبی ندید کس ( ) ه) تضاد	۱/۲۵
۲۶	واژه «درد» با کدام واژه ها در بیت زیر مراعات نظیر می سازد؟ « شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید مگر مساحت رنج مرا حساب کنید »	/۵.
۲۷	**د) نقد و تحلیل نظم و نثر 4 (نمره)** متن زیر از کتاب « چَرند و پَرَند » یک ویژگی زبانی نثر دوره بیداری را در آن بیابید. « باری چه دردسر بدهم ؟ آن قدر گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت . حالا می بینید آن روی کار بالاست ،. دست و پایش را گم کرده ، تمام آن حرف ها یادش رفته »	/۵.
۲۸	بیت زیر را که از فرخی ، شاعر دورهٔ بیداریست ، از نظر فکری تحلیل کنید. آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی	/۵.
۲۹	دو آرایهٔ در شعر زیر بیابید. غُلغُلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم گشت از برق تو ظاهر ، نور ایمان ای قلم مشکلات خلق گردد از تو آسان ، ای قلم	۱
۳۰	شعر زیر از اشعار ملک الشعرا بهار انتخاب شده است ، به پرسش های مربوط به آن پاسخ دهید. ای دیو سپید پای در بند ای گنبد گیتی ای دماوند از سیم به سر یکی کُله خُود ز آن به میان یکی کمربند برکش زسر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند برکن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم برکند	
	۱) دو ویژگی زبانی را در شعر بالا بنویسید.	/۵.
	۲) در شعر بهار کدام یک از درون مایه های شعر عصر بیداری وجود دارد؟	/۲۵.
	۳) یک نمونه تلمیح را در شعر توضیح دهید .	/۵.
	۴) از نظر ویژگی های زبانی « بهار » جزء کدام دسته از شاعران عصر بیداری است؟ الف)شاعران وفادار به زبان پر صلابت گذشته. ب) شاعرانی که به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آوردند.	/۲۵.
	۵) وزن بیت بالا چیست؟	/۵.
	شاد و مانا باشید	۲۰